

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 17.03.2005
KOM(2005)91 lõplik

2005/0018(CNS)

-

Ettepanek

NÕUKOGU RAAMOTSUS

mis käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahel süüdimõistvate kohtuotsuste arvesse võtmist uue kriminaalmenetluse korral

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Käesolev ettepanek on järg valgele raamatule, mis käsitleb teabe vahetamist süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ja nende mõju Euroopa Liidus. Nimetatud valges raamatus on antud ülevaade liidu territooriumil tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid käsitleva teabe liikumise ja kasutamise tingimustest ning sõnastatud Euroopa Liidu edaspidise tegevuse kaks suunda – parandada teabe liikumist ning tagada teabe kasutamine ka väljaspool kohtuotsuse teinud liikmesriiki uute õigusrikkumiste ennetamisel ja uute võimalike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel.

Esimest valdkonda käsitletakse otsuse ettepanekus, mis käsitleb arvutipõhise teabevahetussüsteemi loomist kriminaalmenetluse korras tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid käsitleva teabe vahetamiseks ning mille komisjon plaanib esitada 2005. aasta esimesel poolaastal. Käesolev ettepanek käsitleb teist valdkonda. Teabevahetuse parandamisest tulenev kasu on vähene, kui liikmesriigid edastatud teavet ei kasuta. Teisest küljest peaks edastatud teabe kasutamise võimalus suurendama huvi teabevahetuse parandamise vastu.

Kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte esitati Euroopa Ülemkogu Tampere kohtumise järeldustes kui tsiviil- ja kriminaalõiguse alase koostöö nurgakivi; seda põhimõtet järgiva meetmeprogrammi võttis nõukogu vastu 2000. aasta detsembris.¹

Selle programmi meetmes 2 sätestati, et „võetakse vastu üks või mitu dokumenti, millega nähakse ette põhimõtte, et ühe liikmesriigi kohtul peab olema võimalik võtta arvesse teise liikmesriigi kohtutes kriminaalasjades tehtud lõplikke kohtuotsuseid, et hinnata õigusrikkuja varasemat karistatust, teha kindlaks korduvad kuriteod ja määrata kohaldatavad karistusliigid ja nende rakendamise kord.“

Käesoleva raamotsuse ettepanek peab kaasa aitama programmi meetmes 2 sätestatud eesmärgi saavutamisele, määratledes tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust tuleb arvesse võtta uute asjaolude alusel algatatud kriminaalmenetluse korral. Ettepanek sisaldab ka rea eeskirju, mis käsitlevad teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse võimalikku registreerimist siseriiklikus karistusregistris.

a) Süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmine kriminaalmenetluse raames

Teabe vahetamist süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ja nende mõju Euroopa Liidus käsitleva valge raamatu lisas 5 on loetletud tingimused, mille puhul liikmesriigid võtavad arvesse teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid, ja rõhutatud, et sageli ei võeta neid kohtuotsuseid arvesse või tehakse seda väga piiratud ulatuses. Kui teises liikmesriigis tehtud kohtuotsuse toime ei ole samaväärne, on see vastuolus vastastikuse tunnustamise põhimõttega ja asetab Euroopa kodanikud ebavõrdsesse olukorda uue kohtuliku juurdluse puhul, olenevalt sellest, kus on toimunud eelmine või toimub järgnev kohtulik juurdlus. Seepärast on selles valdkonnas vaja vastu võtta liidu õigusakt.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on eelneva süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmine ainult uute asjaolude alusel algatatud kriminaalmenetluse korral. Ettepanek ei käsitle seega põhimõttega *non bis in idem* seotud probleeme, mida käsitleb eraldiseisev õigusakt.

¹ EÜT L 12, 15.1.2001, lk 1.

Käesolev õigusakt ei käsitle ka üldiseid probleeme, mis on seotud olukorraga, kus süüdimõistvat kohtuotsust täidetakse selle vastu võtnud liikmesriigist erinevas liikmesriigis. Liikmesriik ei pea pöörama täitmisele teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust, vaid ainult võtma seda otsust arvesse uue menetluse algatamise korral. Tegemist ei ole ka eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste toime ühtlustamisega kõikides liikmesriikides, mis sätestatakse ka edaspidi siseriiklike õigusaktidega. Vastastikuse tunnustamise põhimõte tähendab eelkõige seda, et teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvad kohtuotsused on sama toimega kui siseriiklikud eelnevad süüdimõistvad kohtuotsused. Teiste sõnadega rakendatakse siseriikliku ja teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse sarnasuse põhimõtet, kusjuures toime arvestamisel lähtutakse siseriiklikest õigusaktidest.

Siseriiklikul tasandil võib eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste olemasolu mõjutada uue kriminaalmenetluse korral kriminaalmenetlust ennast, sellele eelnevat või järgnevat etappi, eelkõige kohtuotsuse täitmist. Käesolev ettepanek käsitleb kõnealuseid erinevaid menetluse etappe.

Siseriiklikest õigusaktidest lähtuvalt võib toime väljenduda fakti olemasolus (sel juhul otsustavad eelneva süüdimõistva kohtuotsuse toime üle pädevad ametiasutused, täpsemalt kohtud, omal äranägemisel) või olla sätestatud õigusaktidega (näiteks korduva õigusrikkumise puhul kohaldatav karmim karistus või menetluskord). Liikmesriigid peavad võtma vastu siseriikliku õigusakti, mis võimaldaks võrdsustada teistes riikides tehtud süüdimõistvad kohtuotsused siseriiklike vastavate otsustega ning tagaks neile võrdse toime, milline see ka ei oleks.

Raamotsuse eelnõu näeb muu hulgas ette kohustuslikud ja mittekohustuslikud tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust arvesse ei võeta.

b) Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse registreerimine karistusregistris.

Mõni liikmesriik registreerib karistusregistris oma kodanike või residentide suhtes teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvad kohtuotsused ning soovivad seda tegevust jätkata. Raamotsuse eelnõu sisaldab mõningaid sätteid, millega soovitakse kehtestada mõned registreerimisel kohaldatavad ühisreeglid, et vältida suuri erinevusi, mis võiksid mõnel juhul süüdimõistetud isikut kahjustada. Samas ei kohusta eelnõu liikmesriike, kes kohtuotsuseid ei registreeri, oma õigusakte muutma.

2. Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Nice lepinguga muudetud Euroopa Liidu lepingu artikkel 31, mis käsitleb kriminaalasjades tehtavat õigusalast koostööd, ning artikli 34 lõike 2 punkt b.

3. Finantsselgitus

Raamotsuse ettepaneku rakendamise eelarvete ega Euroopa Liidu üldeelarve jaoks ühtegi tegevuskulu.

4. Märkused artiklite kohta

Artikkel 1 - Eesmärk

Selles artiklis täpsustatakse käesoleva raamotsuse eesmärk, s.t määratletakse tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust tuleb arvesse võtta uute asjaolude alusel sama isiku vastu algatatud kriminaalmenetluse korral.

Lõikes 2 rõhutatakse, et arvesse võtmine ei tähenda, et muudetakse kohustust järgida Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 sätestatud põhiõigusi ja peamisi õiguspõhimõtteid. Selle lõike sõnastuses on lähtutud raamotsusest Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta.

Artikkel 2 - Mõisted

Artikkel sisaldab kahte mõistet.

Mõisteid „karistusregister“ ja „süüdimõistev kohtuotsus“ kasutatakse samas tähenduses kui 13. oktoobril 2004. aastal vastu võetud komisjoni otsuse ettepanekust karistusregistritest pärit teabe vahetuse kohta.² Esialgne tekst, mille kohta nõukogu võttis 2004. aasta detsembris vastu üldised põhimõtted, neid mõisteid siiski ei sisaldanud. Mõiste „süüdimõistev kohtuotsus“ arvestab õigusrikkumise mõistega nii, nagu see on määratletud Schengeni lepingu rakenduskonventsiooni artiklites 51 ja 52 ning sätestatud 29. mai 2000. aasta konventsiooniga, mis käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades.³ Mõiste on sidus vastastikuse õigusabi üldise rakendusala ja võimaldab laiendada käesoleva raamotsuse rakendusala mõnes liikmesriigis kasutuses olevatele haldus- ja kriminaalõiguslikele segaotsustele. Nende otsuste kaasamise eesmärk on laiendada käesoleva raamotsuse rakendusala liikluseeskirjade rikkumistele (juhul kui need kuuluvad oma olemuse tõttu nii haldus- kui kriminaalõiguse valdkonda), mille puhul teave eelnevate õigusrikkumiste kohta on eriti oluline. Kinnitatud määratlus on sihilikult piirav, et see hõlmaks ainult süüdimõistvaid kohtuotsuseid, see tähendab ainult kriminaalkohtute tehtud lõplikke kohtuotsuseid (nii haldus- kui ka kriminaalõiguse valdkonda kuuluvate õigusrikkumiste puhul vastavate pädevate kohtute tehtud kohtuotsuseid), mida käsitletakse süüdimõistva kohtuotsusena kõikides liikmesriikides. On võimalik, et siseriiklike õigusaktide kohaselt on samasugune toime ka muud tüüpi otsustel (näiteks prokuröride otsustel kohtuväliste lahendite kohta). Miski ei keela liikmesriikidel, kes seda soovivad, käsitleda samal viisil teises liikmesriigis tehtud nimetatud liiki otsuseid juhul, kui neid sellistest otsustest teavitatakse. Seda aspekti raamotsus siiski ei hõlma.

„Karistusregister“ on siseriiklik register, kus kajastuvad süüdimõistvad kohtuotsused. Mõnes liikmesriigis on karistusregistreid mitu.

Artikkel 3 – Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmine uue kriminaalmenetluse korral

See artikkel esitab raamettepaneku keskse põhimõtte, mille kohaselt nii teises liikmesriigis tehtud kui siseriikliku süüdimõistva kohtuotsuse toime peab olema samaväärne. Samas, nagu eelnevalt rõhutati, ei ole raamotsuse eesmärk mingil juhul ühtlustada eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste toime liikmesriikides, kuna seda valdkonda reguleeritakse ka edaspidi ainult siseriiklike õigusaktidega.

Non bis in idem juhtumite välistamiseks, mille kohta komisjon esitab eraldiseisva ettepaneku, täpsustatakse tekstis, et see käsitleb vaid eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste toimet *uute*

² KOM (2004) 664

³ EÜT C 197, 12.7.2000, lk 1.

asjaolude alusel algatatud kriminaalmenetluse korral.

Eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste olemasolu võib uue kriminaalmenetluse algatamisel mõjutada selle erinevaid etappe:

- kriminaalmenetluse eelses etapis võib eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste olemasolu mõjutada kohaldatavat menetluse korda, õigusrikkumise kvalifitseerimist või eelvangistust käsitlevate otsuste tegemist;
- menetluse ajal võib eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste olemasolu mõjutada pädeva kohtualluvuse valikut ja mõjutab sageli karistuse liiki ja määra (näiteks ei kohaldata tingimisi karistamist või piiratakse selle kohaldamise võimalusi, suureneb karistuse määr või karistused liidetakse);
- eelneva süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu võib uue süüdimõistva kohtuotsuse korral mõjutada selle täideviimise korda (näiteks eelnevate karistuste liitmine, võimalus taotleda kergemat karistust või ennetähtaegset vabastamist).

Raamotsuse eesmärk on eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste arvesse võtmine kõikides kriminaalmenetluse etappides vastavalt sisekiiklikele õigusaktidele.

Komisjoni korraldatud uurimuste kohaselt (vt teabe vahetamist süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ja teabevahetuse mõju Euroopa Liidus käsitleva valge raamatu lisa) on eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste toime siseriiklikust õigussüsteemist sõltuvalt tegelikkuses väga erinev. Mõnes liikmesriigis on eelneva süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu vaid fakt, mida pädevad ametiasutused võivad otsuse tegemisel vastavalt kaaluda ja arvesse võtta. Teistes liikmesriikides on eelnevatel süüdimõistvatel kohtuotsustel korduvate süüdimõistmiste puhul kindlaksmääratud toime, mida pädevad ametiasutused ei saa muuta.

Esimesel juhul ei ole eelneva, teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmine liialt keeruline, sest tegemist on ühe faktiga teiste hulgas. Lisaks selgub valgele raamatule lisatud tabelist 5, et liikmesriigid, kus korduvate õigusrikkumiste menetlemine ei ole õigusaktidega eraldi sätestatud, võtavad juba tavaliselt arvesse teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid, mida käsitletakse lihtsalt faktidena.

Teisel juhul peavad liikmesriigid täpsustama, millistel tingimustel on eelneva, teises liikmesriigis tehtud ja siseriikliku süüdimõistva kohtuotsuse toime samaväärne. Korduvate õigusrikkumiste käsitlemine on sageli väga tihedalt seotud siseriiklikul tasandil kehtiva õigusrikkumiste ja karistuste süsteemi ülesehitusega, näiteks juhul, kui on määratletud erinevad korduvate õigusrikkumiste liigid (teatud liiki korduv õigusrikkumine, näiteks korduv narkootikumidega kaubitsemine või korduv vargus). Sel juhul peavad liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste arvessevõtmine.

Artikkel 4 – Kohustuslikud tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei võeta arvesse

Artiklis kirjeldatakse nelja olukorda, kus teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei või arvesse võtta. Kolm esimest, muude liidu meetmetega kaetud olukorda on: *non bis in idem* juhtumid, õigusrikkumise või määratud karistuse aegumine ning amnestia, kui kohtuotsuse tegemine oleks siseriiklikust kriminaalõigusest lähtudes kuulunud asjaomase liikmesriigi pädevusse. Neljandal juhul on tegemist olukorraga, kus süüdimõistev kohtuotsus

kuuluks riikliku karistusregistri pidamise korra kohaselt registrist kustutamisele.

Artikkel 5 – Mittekohustuslikud tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei võeta arvesse

Lisaks artiklis 4 loetletud kohustuslikele tingimustele võivad liikmesriigid otsustada teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust mitte arvesse võtta kahel juhul:

Esimene, mis on juba vastastikuse tunnustamise menetluses tavaline, käsitleb teo mõlemapoolse õigusrikkumiseks tunnustamise nõuet. Liikmesriik ei pea arvesse võtma teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust, mis käsitleb õigusrikkumist, mida tema õigusaktide kohaselt õigusrikkumisena ei käsitleta. See võimalus on siiski piiratud juhul, kui eelmine süüdimõistev kohtuotsus puudutab rahatrahvide vastastikust tunnustamist käsitlevas raamotsuses loetletud õigusrikkumisi. Juhul kui eelmine süüdimõistev kohtuotsus käsitleb ülalmainitud nimekirjas loetletud õigusrikkumist, peab kohtuotsust teise menetluse korral arvesse võtma, ning sellest loobumist ei saa põhjendada teo mõlemapoolse õigusrikkumiseks tunnustamise nõudega. Komisjon otsustas koostada ulatuslikuma ja ajakohasema õigusrikkumiste nimekirja, kui on sätestatud raamotsuses Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, lisades õigusrikkumiste liikide nimekirja liikluseeskirjade rikkumised, mille puhul teave korduvate õigusrikkumiste kohta on eriti oluline.

Teises liikmesriigis kriminaalmenetluse korras tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei pea samuti arvesse võtmata juhul, kui isikut peaks teise menetluse käigus kohtlema rangemalt seetõttu, et eelnev süüdimõistev kohtuotsus on tehtud mitte siseriikliku, vaid muu õigussüsteemi alusel. See säte peaks takistama sellise isiku, kelle suhtes teises liikmesriigis on tehtud süüdimõistev kohtuotsus, karmimat kohtlemist, isikust, kelle suhtes samasuguse õigusrikkumise korral on süüdimõistev kohtuotsus tehtud siseriiklikult. Oletame näiteks, et süüdimõistva kohtuotsusega on isikule ühes liikmesriigis mõistetud rangem karistus, kui see oleks olnud teises liikmesriigis samadel asjaoludel. Kui teises liikmesriigis määratud karistus toob isiku jaoks kaasa negatiivsed õiguslikud tagajärjed (näiteks karmima menetluskorra kohaldamine), mida ei oleks juhtunud siseriiklike õigusaktide (ja vastava kõrgema karistusmäära) kohaldamisel, ei ole eelneva kohtuotsuse arvesse võtmine kohustuslik, sest asjaolu, et see on tehtud teisest õigussüsteemist lähtuvalt ja kohaldades karmimat karistust, asetaks isiku ebasoodsasse olukorda.

Artikkel 6 – Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse kandmine siseriiklikkusse karistusregistrisse ja selle teabe riigisisene edastamine

See artikkel on kohaldatav vaid erijuhul, kui liikmesriigid registreerivad teises liikmesriigis tema residentide või kodanike suhtes tehtud süüdimõistvad kohtuotsused siseriiklikus karistusregistris. Artikkel ei loo mingeid kohustusi liikmesriikidele, kes siseriiklikest õigusaktidest lähtuvalt teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid ei registreeri.

Lõikes 1 sätestatakse põhimõtte, mille kohaselt peab registrisse kantud karistus vastama süüdimõistva kohtuotsuse teinud liikmesriigi määratud karistusele, isegi kui see on karmim õigusrikkumise registreerivas liikmesriigis samadel asjaoludel mõistetud karistusest. Komisjoni arvates peab registreerimine sellisel juhul kajastama süüdimõistva kohtuotsuse teinud liikmesriigi määratud tegelikku karistust, isegi kui karistuse määr ei vasta registreeriva liikmesriigi õigusnormidele. Eesmärk on läbipaistvuse tagamine tegelikult määratud karistuse kohta, mis võib olla kasulik ka asjaomasele isikule, eriti karistuste liitmise kohaldamisel. Samas,

kui määratud karistus on õigusrikkumisi registreerivas liikmesriigis väiksem, on olukord vastupidine. Käesoleva raamettepaneku eesmärk ei ole sätestada, millistel tingimustel selline muutmine võiks vajaduse korral toimuda.

Lõikega 2 sätestatakse, et üldiselt ei tohi teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtotsuse registreerimine siseriiklikus karistusregistris asetada isikut siseriikliku süüdimõistva kohtuotsusega võrreldes ebasoodsamasse olukorda.

Lõikes 3 täpsustatakse, et liikmesriik, kes registreerib teises liikmesriigis oma kodaniku või residentide suhtes tehtud süüdimõistva kohtuotsuse, peab siseriiklikus karistusregistris kajastama hilisemaid tagajärgi, mis tulevad otsusest selle teinud liikmesriigis ja millest ta on teadlik, välja arvatud juhul, kui siseriiklike õigusaktide kohaldamine õigusrikkuja suhtes oleks soodsam. Sama süüdimõistva kohtuotsuse erinevates siseriiklikes karistusregistrites registreerimise tulemus on see, et nende puhul kehtivad sageli mitu erinevat õiguskorda. Artikli eesmärk on ühtlustada võimaluse piires süüdimõistva kohtuotsuse puhul kohaldatavat õiguskorda, tagades võimalikult suures ulatuses isiku õigused ja järgides soodsamate tingimuste reeglit.

Artikkel 7 – Seosed teiste õigusaktidega

Artiklis täpsustatakse, et käesolev raamotsus asendab liikmesriikidevahelistes suhetes 28. mai 1970. aasta kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste rahvusvahelist kehtivust käsitleva konventsiooni artiklit 56. Sätte eesmärk on teises liikmesriigis tehtud eelneva süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmine.

Artikkel 8 – Rakendamine

Artikkel kohustab liikmesriike võtma vajalikud meetmed käesoleva raamotsuse rakendamiseks enne 31. detsembrist 2006 ning edastama komisjonile ja nõukogu peasekretariaadile sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Erilist tähelepanu pööratakse siin artikli 3 sätetele, mis võivad põhjustada üle võtmise väga erineva ulatuse, olenevalt liikmesriikide eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste arvesse võtmist käsitlevatest siseriiklikest õigusaktidest.

Artiklis nähakse ette, et komisjon esitab parlamendile ja nõukogule hiljemalt 31. detsembriks 2007 aruande raamotsuse rakendamise kohta.

Artikkel 9 – Jõustumine

Artiklis täpsustatakse, et otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval.

Ettepanek

NÕUKOGU RAAMOTSUS

mis käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahel süüdimõistvate kohtuotsuste arvesse võtmist uue kriminaalmenetluse korral

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 31 ja artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,⁴

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,⁵

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomise ja arendamise. See eesmärk eeldab, et uute õigusrikkumiste ennetamiseks ja uute süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel saaks teavet teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta võtta arvesse ka väljaspool seda liikmesriiki, kus süüdimõistev kohtuotsus tehti.
- (2) Lähtudes 29. novembri 2000. aasta Euroopa Ülemkogu Tampere kohtumise otsustest võttis nõukogu vastu meetmeprogrammi kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamiseks.⁶ Programmi meetmes 2 on sätestatud, et „võetakse vastu üks või mitu dokumenti, millega nähakse ette põhimõtte, et ühe liikmesriigi kohtul peab olema võimalik võtta arvesse mõne teise liikmesriigi kohtutes kriminaalasjades tehtud lõplikke kohtuotsuseid, et hinnata õigusrikkuja varasemat karistatust, teha kindlaks korduvad kuriteod ja määrata kohaldatavad karistusliigid ja nende rakendamise kord.“ Käesoleva raamotsuse eesmärk on määratleda tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust tuleb arvesse võtta uute asjaolude alusel sama isiku vastu algatatud kriminaalmenetluse korral.
- (3) Mõnes liikmesriigis võetakse teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvaid kohtuotsuseid arvesse, teistes võetakse arvesse ainult siseriiklike süüdimõistvaid kohtuotsuseid. Sellist olukorda tuleb parandada, et tagada Euroopa kodanike võrdne kohtlemine.
- (4) Oluline on järgida põhimõtet, mille kohaselt ühes liikmesriigis tehtud süüdimõistev kohtuotsus peab olema teises liikmesriigis samaväärse toimega kui siseriiklikult tehtud süüdimõistev kohtuotsus, olgu selleks siis fakti tunnustamine või siseriiklike

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

⁶ EÜT C 12, 15.1.2001, lk 10.

õigusaktidega sätestatud õiguslik toime. Käesoleva raamotsuse eesmärk ei ole liikmesriikide õigusaktides eelnevatele süüdimõistvatele kohtuotsustele omistatud toime ühtlustamine.

- (5) Ühes liikmesriigis tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste toime peab olema teises liikmesriigis samaväärne siseriiklikult tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste toimega nii kriminaalmenetlusele eelneval etapil, kriminaalmenetluse ajal kui ka süüdimõistva kohtuotsuse täitmisel. Kui siseriiklike õigusaktide kohaselt on eelnevate süüdimõistvate kohtuotsuste olemasolul õiguslik toime, peab üle võtmist käsitlevates siseriiklikes sätetes olema määratletud, millises ulatuses teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvale kohtuotsusele omistatakse samaväärne toime.
- (6) Juhul kui liikmesriik registreerib siseriiklikus karistusregistris oma kodanike või residentide suhtes teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvad kohtuotsused, peab ta lähtuma samadest põhimõtetest kui siseriiklike süüdimõistvate kohtuotsuste registreerimisel ning ei tohi kodanikku teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse puhul asetada ebasoodsamasse olukorda kui siseriiklikult tehtud süüdimõistva kohtuotsuse puhul.
- (7) Käesolev otsus asendab 28. mai 1970. aasta kriminaalasjades tehtud otsuste rahvusvahelist kehtivust käsitleva konventsiooni sätteid, mis puudutavad kriminaalkorras tehtud süüdimõistva kohtuotsuse arvesse võtmist.
- (8) Käesolev raamotsus järgib lähimuspõhimõtet Euroopa Liidu lepingu artikli 2 ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 5 mõistes sellises ulatuses, mis on vajalik liikmesriikide õigusaktide lähendamiseks, mida ei ole võimalik saavutada piisaval tasemel kui liikmesriigid tegutsevad ühepoolselt, vaid nõuab koostööd Euroopa Liidu tasandil. Nimetatud artikli proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (9) Käesolev otsus järgib põhiõigusi ja Euroopa Liigu lepingu artiklis 6 sätestatud ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas kinnitatud põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

Artikkel 1
Eesmärk

1. Käesoleva raamotsuse eesmärk on määratleda tingimused, mille puhul liikmesriik võtab uute asjaolude alusel sama isiku vastu algatatud kriminaalmenetluse korral arvesse tema suhtes teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust või registreerib nimetatud kohtuotsuse siseriiklikus karistusregistris.
2. Käesoleva raamotsuse eesmärk ei ole muuta kohustust järgida põhiõigusi ja peamisi õiguspõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *süüdimõistev kohtuotsus* – igasugune kriminaalkohtu või haldusorgani tehtud lõplik otsus, mida saab kaevata edasi kriminaalasjades pädevale kohtule ja mis tõendab isiku süüd kriminaalkuriteos või õigusrikkumises, mis vastavalt siseriiklikele õigusaktidele on käsitletav kui õigusnormide rikkumine;
- b) *karistusregister* – siseriiklik register, milles vastavalt siseriiklikele õigusaktidele kajastuvad tehtud süüdimõistvad kohtuotsused;

Artikkel 3

Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse arvessevõtmine uue kriminaalmenetluse korral

1. Uute asjaolude alusel algatatud kriminaalmenetluse korral omistab iga liikmesriik vastavalt oma eeskirjale teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvatele kohtuotsustele siseriiklikult tehtud süüdimõistvate kohtuotsustega samaväärse toime.
2. Lõiget 1 kohaldatakse kriminaalmenetluse eelses etapis, kriminaalmenetluse ajal ning süüdimõistva kohtuotsuse täitmisel kohaldatava menetluse, sealhulgas eelvangistuse, õigusrikkumise kvalifitseerimise, karistuse liigi ja raskusastme määramise või kohtuotsuste täitmise korra suhtes.

Artikkel 4

Kohustuslikud tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust arvesse ei võeta

Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei võeta arvesse järgmistel juhtudel:

- a) süüdimõistev kohtuotsus on vastuolus *non bis in idem* põhimõttega;
- b) kriminaalkuritegu on siseriiklike õigusaktide kohaselt süüdimõistva kohtuotsuse tegemise ajaks aegunud ning selle uurimine oleks võinud siseriiklikust kriminaalõigusest lähtudes kuuluda asjaomase liikmesriigi pädevusse;
- c) õigusrikkumise puhul, mille kohta süüdimõistev kohtuotsus tehti, on välja kuulutatud amnestia ja liikmesriik oli siseriiklikust kriminaalõigusest lähtudes ise pädev õigusrikkumist uurima;
- d) siseriikliku karistusregistri pidamise korra kohaselt oleks kanne süüdimõistva kohtuotsuse kohta registrist kustutatud.

Artikkel 5

Mittekohustuslikud tingimused, mille puhul teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust arvesse ei võeta

1. Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust ei võeta arvesse, kui asjaolud, mille alusel süüdimõistev kohtuotsus tehti, ei ole siseriiklike õigusaktide mõistes

õigusrikkumised.

Esimene lõik ei kehti järgmiste õigusrikkumiste liikide puhul:

- osalemine kuritegelikus ühenduses
- terrorism
- inimkaubandus
- laste seksuaalne ekspluateerimine ja lastepornograafia
- ebaseaduslik kauplemine uimastite ja psühhotroopsete ainetega
- ebaseaduslik kauplemine relvade, laskemoona ja lõhkeainega
- korrupsioon
- pettus, seal hulgas selline, mis 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitset käsitleva konventsiooni tähenduses kahjustab Euroopa ühenduste finantshuve
- kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu
- raha võltsimine, sealhulgas euro võltsimine
- arvutikuritegevus
- keskkonna-alased õigusrikkumised, sealhulgas ebaseaduslik kauplemine ohustatud looma- ja taimeliikidega
- illegaalselt riiki sisenemisele ja riigis viibimisele kaasaaitamine
- tapmine, raskete kehavigastuste tekitamine
- ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega
- inimrööv, ebaseaduslik vabaduse võtmine või pantvangi võtmine
- rassism ja ksenofoobia
- organiseeritud või relvastatud rööv
- ebaseaduslik kauplemine kultuuriväärtustega, sealhulgas antiikesemete ja kunstiteostega
- maksupettus
- väljapressimine
- kaupade võltsimine ja piraatlus
- administratiivdokumentide võltsimine ja nendega kauplemine

- maksevahendite võltsimine
 - ebaseaduslik kauplemine hormoonainete- ja muude kasvustimulaatoritega
 - ebaseaduslik kauplemine tuumamaterjalidega ja radioaktiivsete ainetega
 - ebaseaduslik kauplemine varastatud sõidukitega
 - vägistamine
 - tahtlik süütamine
 - Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevusse kuuluvad õigusrikkumised
 - lennuki või laeva kaaperdamine
 - sabotaaž
 - liikluseeskirjade rikkumine, seal hulgas puhke- ja sõiduaega reguleerivate eeskirjade või ohtlike kaupade vedu reguleerivate eeskirjade rikkumine
 - salakaubandus
 - intellektuaalse omandi õiguse rikkumine
 - isikute ähvardamine ja nende kallal vägivalda kasutamine, sealhulgas spordivõistluste ajal
 - vandalism
 - vargus
 - tõendatud õigusrikkumised, mille kohta liikmesriigis on tehtud süüdimõistev kohtuotsus, mille täitmise kohustus on seotud meetmetega, mis on vastu võetud vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule või Euroopa Liidu lepingu VI peatükile.
2. Ilma, et see piiraks lõike 1 sätete kohaldamist, võib teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust mitte arvesse võtta juhul, kui nimetatud kohtuotsuse toime uute asjaolude alusel algatatud kriminaalmenetluse korral asetab isiku siseriikliku süüdimõistva kohtuotsusega võrreldes ebasoodsamasse olukorda.

Artikkel 6

Teises liikmesriigis tehtud süüdimõistva kohtuotsuse registreerimine siseriiklikus karistusregistris.

1. Kui liikmesriik registreerib siseriiklikus karistusregistris teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvad kohtuotsused, peab registreeritud karistus vastama tegelikule määratud karistusele, välja arvatud juhul, kui karistus on selle täitmisel karistuse registreerinud liikmesriigis tegelikult läbi vaadatud.

2. Kui siseriiklike õigusaktide kohaselt tuleb liikmesriigi kodanike ja residentide suhtes teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvad kohtuotsused registreerida siseriiklikus karistusregistris, ei tohi sissekandeid, muudatusi ja kustutamist käsitlevad eeskirjad mingil juhul põhjustada isiku asetamist ebasoodsamasse olukorda, võrreldes siseriikliku süüdimõistva kohtuotsusega.
3. Igasuguse süüdimõistva kohtuotsuse muutmise või tühistamisega otsuse teinud liikmesriigis, peab kaasnema vastava sissekande muutmine või kustutamine päritolu- või asukohariigis, kui karistus seal registreeriti ning kui nimetatud riiki on muudatusest või tühistamisest teavitatud, välja arvatud juhul, kui selle riigi õigusaktide sätted on süüdimõistetu jaoks soodsamad.

Artikkel 7
Seos teiste õigusaktidega

1. Ilma, et piirataks selle kohaldamist liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistes suhetes, asendatakse liikmesriikidevahelistes suhetes 28. mai 1970. aasta kriminaalasjades tehtud otsuste rahvusvahelist kehtivust käsitleva Haagi konventsiooni artikkel 56 käesoleva raamotsusega.

Artikkel 8
Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse rakendamiseks vajalikud meetmed vastu hiljemalt 31. detsembriks 2006.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja nõukogu peasekretariaadile sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused.
3. Toetudes nõukogu peasekretariaadi edastatud teabele, esitab komisjon hiljemalt 31. detsembriks 2007 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande raamotsuse rakendamise kohta, lisades vajadusel õigusaktide ettepanekud.

Artikkel 9
Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja